Tussen de zondagen

Wie de boeken doet wil erin staan, haar broers gaan stemmen.

Inhoudsopgave

1. Achttien dozen, 1981 vooraan
2. Een post met nul erachter
3. Met ontvangstbewijs
4. De veertien dagen gaan voorbij en het brood is op tijd
5. Stemmen over een factuur
6. Wie bepaalt wat de oven waard is?
7. Elf centimeter te kort
8. Een sok in de meterkast
9. De brander valt uit op dinsdag
10. Vraag het hier, dan duurt het twintig seconden
11. Wat Kenan voor het eerst vraagt
12. Openstaand

Hoofdstuk 1- Achttien dozen, 1981 vooraan

"Die bruine is van je vader."
"Ze zijn allemaal bruin."
"Die met het touw eromheen."
Nebahat stond op de derde tree van de keldertrap met een theedoek om haar handen gewikkeld, om allebei haar handen, alsof het karton heet was. Ozlem kwam langs haar heen met een doos tegen haar buik en draaide haar schouder weg bij de bocht.
"Negen en negen," zei ze. "Achttien. Zestien treden hier, twintig naar boven."
"Pas op de leuning."
"Die zit al vijftien jaar los."
Beneden hing de lamp aan een snoer dat te lang was, zodat hij op heuphoogte boven de dozen slingerde als iemand langsliep. Tegen de achtermuur stond de stelling met de lege jampotten uit het jaar dat haar moeder had besloten dat ze ging inmaken, drieëntwintig potten, de deksels los erop. Op de bakstenen zat witte uitslag die je er met een nagel af kon krabben. Onder de stelling stonden de dozen in twee rijen, de kleppen om elkaar heen gevouwen, en op de bovenste lag stof waar je in kon schrijven. Ozlem had erin geschreven. 1981, met een pijl naar links.
Ze zette de doos in de gang bij de deur van de bakkerij en ging terug.
"Die is van de bakkerij," zei Nebahat bij de volgende, en bij die erna: "Die is van je vader."
"Wat is het verschil."
"De bakkerij is van jullie allemaal."

Ozlem hield de doos met één hand onder de bodem en trok met de andere de theedoek uit haar moeders vingers, veegde de bovenkant in twee halen schoon en gaf hem terug. "Dan is dit van ons allemaal en gaat het naar boven."
"Boven." Nebahat vouwde de doek weer om haar handen. "Heb je die container al gebeld?"
"Donderdag staat hij er."
"Voor hoeveel dagen."
"Drie."
Ze droeg vier dozen naar de gang, een voor een, en bij de vijfde begon haar moeder af te stoffen. Het ging zo: Ozlem zette de doos op de onderste tree, Nebahat haalde de doek erover, langs de bovenkant, langs de vier zijkanten, met een vinger in de hoeken, en knikte dan. Pas daarna mocht hij de trap op. Bij doos acht deed ze er twee keer zo lang over, de bovenkant twee keer, de naad langs de klep met haar nagel in de doek. Ze droeg die er zelf uit, met de doek eronder, en zette hem in de gang naast de andere. De zeventien andere raakte ze niet aan.
"Die hoeft niet van onder naar boven," zei ze. "Die staat goed."
"Daar zitten de laatste jaren in."
"Begin vooraan. 1981 eerst. Dat hoort zo."
De onderste drie van de achterste rij stonden met hun bodem op de vloer, niet op het latje dat haar vader er ooit onder had gelegd, en toen Ozlem de eerste optilde zakte het karton open als een natte krant. Ze ving het schrift dat eruit kwam tegen haar knie, legde het terug en liet de doos staan. Uit de bakkerij haalde ze een bakplaat, een van de oude met de zwarte rand, schoof die onder de doos en droeg hem als een blad, met twee handen, zestien treden en twintig treden, en zette hem

op het zeil van de keukenvloer boven. Twee keer terug voor de andere twee.
"Niet op het zeil," riep haar moeder van beneden.
"Het zeil gaat eruit."
Ze haalde het broodmes van de plank, zette het op het plakband en trok het door de naad, drie keer, want het plakband was oud en hard geworden en kwam in schilfers los. In de doos lagen de kasboeken op hun kant, met hun ruggen naar boven, en in de ruimte die overbleef had iemand bonnen gepropt tot het strak stond. Ze nam het eerste eruit. Linnen band, de hoeken rond gesleten, op de voorkant een strook papier met een jaartal in een hand die ze kende van onder elke brief die ooit over de bakkerij was geschreven.
Ze legde het open op de vloer en drukte de pagina plat met haar handpalm.
Zijn cijfers helden naar achteren, alsof ze tegen de wind in gingen. Twee kolommen, met de lijnen zelf getrokken, met een lat, met balpen, en de lat was bij elke bladzijde een paar millimeter opgeschoven zodat de rechterkolom smaller werd naar achteren toe. 25 kg bloem, 22,80. Gist, 4,15. Twee weken later weer 22,80, en in maart 24,50, en daar een uitroepteken achter dat door het papier heen in de volgende bladzijde stond.
Op de derde bladzijde stond een naam waar geen rekening bij hoorde. Nazmi Keskin, 40. En de vrijdag daarna Nazmi Keskin, 40. En de vrijdag daarna.
"Mama."
"Wat."
"Wie is Nazmi Keskin."
De doek ging over een deksel van een jampot, over de stelling, over iets wat niet naar boven hoefde. "Je moet opschieten als die container er donderdag staat. Alles

wat van de slaapkamer komt kan erin, die kast ook, die kast is van voor jou."
Ozlem sloeg de bladzijde om. Veertig, veertig, veertig.
Haar moeder kwam de trap op met de doek over haar schouder en bleef in de deur staan, en keek naar de drie dozen op het zeil en naar de bakplaat eronder en naar het geopende boek tussen Ozlems knieën.
"Ze gaan niet in die container," zei ze. "Ze gaan naar boven en daarna naar beneden, de bakkerij in. Niet naar de straat. Dat heeft hij gezegd en dat zeg ik ook."
"Boven moet leeg, mama. Over drie weken sta jij in Zaandam."
"Dan zet Kenan ze achter de meelbak." Ze haalde de doek van haar schouder, legde hem dubbel op de rand van het aanrecht en nam de kan onder de kraan. "Ik zet koffie. Je hebt sinds acht uur niets gehad."
"Mama. Nazmi Keskin. Elke vrijdag veertig gulden, in 1981, in het eerste jaar, toen er niets was."
Haar moeder draaide de kraan open en hield de kan eronder tot hij overliep.
Het bord Hoogvliet kwam en ging, wit op blauw, en daarna was er veertig seconden niets dan de streep in het midden.
Kenan zette de verwarming uit. Deeg rijst in een warme bus. Hij deed de ruitenwisser op interval en tussen twee halen trok de regen het licht van de vrachtwagens voor hem uit tot linten.
Achter zijn rug kraakten de vier rekken in de bocht, allemaal op hetzelfde moment, en kwamen tot rust. Hij reed de bocht ruimer dan hij hoefde.
Op het dashboard lag de leasemap met een elastiek eromheen. Het elastiek was een nieuw elastiek; het oude

lag in het bakje bij de versnelling, samen met twee munten en een kartonnen boompje dat niet meer rook. Zijn telefoon lichtte op in de houder aan de ruit. Twee gemiste oproepen, een nummer dat met 078 begon, geen naam erboven. Daaronder stond hoe laat het was: vier uur twee.
Hij keek vooruit, naar de linkerbaan, naar de spiegel. Hij nam de telefoon uit de houder met twee vingers, legde hem met het scherm naar beneden op de map, en legde zijn hand erop tot de map en de telefoon en zijn hand samen stil lagen op het plastic.
Toen pakte hij het stuur terug en hield honderd.
Serhat bleef in de deuropening staan met twee rollen tape aan zijn linkerhand, als armbanden, en een stapel platte dozen onder zijn andere arm.
"Je kunt hier niet lopen."
"Dan blijf je daar staan."
Op het zeil lagen de kasboeken in rijen, vijf per rij, van het raam naar de gang, en tussen de rijen een hand breed om je voet te zetten. Ozlem zat op haar hielen bij de lege dozen met een dikke stift en schreef de jaartallen op de korte zijkant, zodat je ze kon lezen als ze gestapeld stonden.
"Kenan zegt dat twee rollen genoeg is."
"Voor achttien dozen heb je er zes."
"Zes." Hij zei het zoals hij op de markt een prijs zei die een ander had bedacht. Hij zette de stapel platte dozen tegen de muur, stapte met één schoen tussen 1986 en 1991, zocht met de andere, en kwam zo tot in het midden van de kamer.
"Er staat een jongen op het plein met een bakfiets. Dennis. Hij heeft een machine met twee tuiten op een accu. Flat white, drie vijftig. Drie vijftig, Ozlem. Voor dat

geld geef ik een brood en een koffie en dan heb ik nog een hand wisselgeld over."
"Verkoopt hij wat."
"Vrijdag stond er een rij van zes." Hij trok met zijn duim een stuk tape van de rol, hield het tegen het licht en plakte het terug op de rol. "Zes mensen in de regen voor melkschuim. Ik heb bloem voor elf procent meer dan in november en hij heeft water."
"Acht komma zeven."
"Wat."
"Acht komma zeven procent. Van november tot nu. Ik heb de bonnen." Ze zette de kap op de stift, pakte een nieuwe doos van de stapel, vouwde de bodem in de goede richting en drukte de naad plat met haar vuist. "Elf heeft Kenan gezegd."
"Kenan zegt elf."
"Kenan zegt elf omdat hij de aanbieding van januari niet meerekent."
Serhat hurkte bij 1994. Hij sloeg het open op een willekeurige plek, hield het bij de rug zoals je een vis bij de staart houdt, en draaide het daarna om, achterkant naar boven, zonder dat zijn ogen de bladzijde hadden geraakt. Op de achterkant stond niets. Hij bleef er een tijdje naar kijken.
"Negentienvierennegentig," zei hij. "Toen was ik twaalf."
"Je stond in de winkel."
"Ik stond op een krat in de winkel." Hij legde het boek terug in de rij, met de rug de verkeerde kant op, en Ozlem draaide het om zonder op te kijken. "Staat alles hierin?"
"Alles wat erin staat."
"Dat is geen antwoord."
"Het is het enige dat er is."